

Danmarks Naturfond

blev stiftet i 1967 af Danmarks Naturfredningsforening med det formål at erhverve, pleje og bevare værdifulde naturområder i Danmark. I 2006 ejer fonden 12 ejendomme, hvor naturen overalt har første prioritet.

Langå Egeskov

I 1992 købte Danmarks Naturfond Langå Egeskov af Løjstrup Hovedgaard for indsamlede midler, hvor også Langå kommune gav sit bidrag.

Langå Egeskov ligger 12 km sydvest for Randers og umiddelbart øst for Langå jernbanestation med to adgangsmuligheder. Fra P-pladsen på **Skovlystvej**, der er hovedindgangen, og fra campingpladsen i skovens nordøsthjørne fører der stier ind i skoven.

Adgangsregler:

Parkering for enden af Skovlystvej, P-plads.

Færdsel er tilladt overalt til fods, også uden for stier og på alle døgnets tider.

Cykling og knallertkørsel er ikke tilladt.

Campering og båltaending er ikke tilladt.

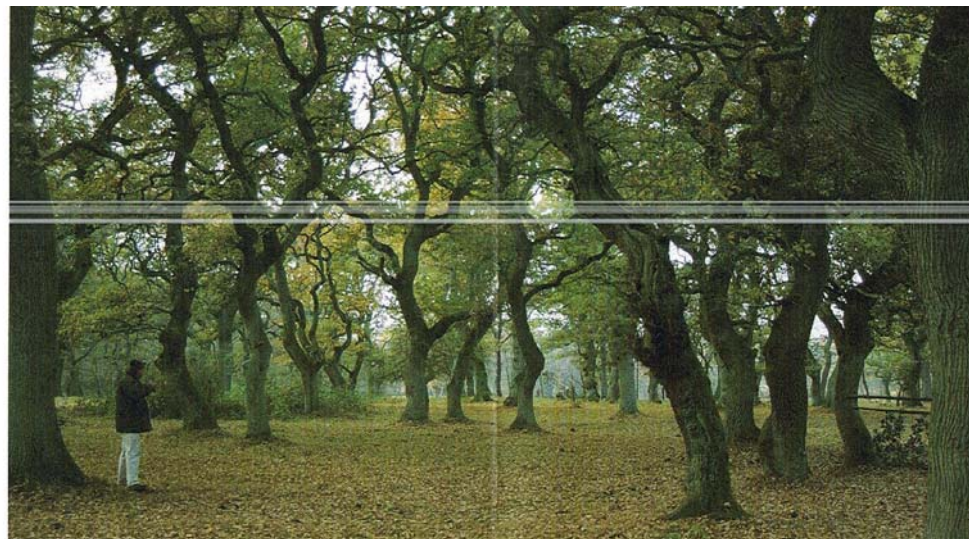
Hunde skal føres i snor.

Henvendelser eller forespørgsler om
Langå Egeskov rettes til

Danmarks Naturfond

Administrator, Kågårdsvej 12 · 5900 Rudkøbing · Tlf. 62 57 14 15
danmarksnaturfond@danmarksnaturfond.dk · www.danmarksnaturfond.dk

Tekst og foto: H. Staun · www.SvendborgTryk.dk
Udgivet med støtte fra Skov- og Naturstyrelsen · Januar 2007

Den unge skov

Skovens forrige ejer tilplantede i 1960'erne arealet nord for den gamle egeskov med rødgraner, da konjunkturerne dengang var meget gunstige for grandyrkning. Men resultatet blev pauvert. Naturfondens afviklede derfor samtlige graner i 2001-03. De mange selvsåede ege, ahorn og fuglekirsebær, der havde selvsået sig under granernes skygge tillige med røn, hyld og flere andre buske, fik nu deres chance. Hvor der ikke var selvsåede planter, supplerede man med plantning eller såning med ege og agern fra den gamle skov.

Skovdriften – den fremtidige drift

Det er Naturfondens hensigt at sikre ejendommens store natur- og kulturhistoriske værdier gennem en ekstensiv forvaltning inden for de til enhver tid gældende love. Der skal særlig fokuseres på at *fastholde skovens lange græsningskontinuitet*, således at beskrivelsen fra 1688-matriklen om "forvredne ege med underskov af hassel og røde" stadig kan være en dækkende betegnelse for området som et *sammenhængende græsningslandskab*.

Kreaturgræsningen skal derfor efter aftale med Skov- og Naturstyrelsen opretholdes i skoven som på de omgivende enge. Heste er bandlyst, da de kan skade træerne alvorligt. Jagt udøves ikke, og publikum er velkommen overalt, uanset kreaturhegn.

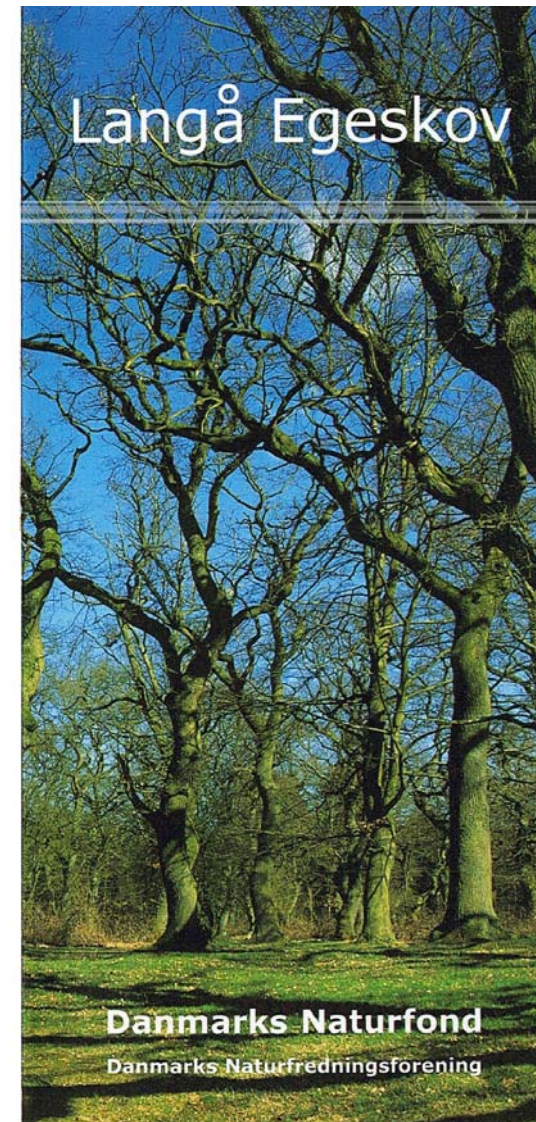
I snart 200 år har græssende kreaturer ædt næsten alt fremspiret træopvækst, således at de gamle krogede ege ses i deres maleriske skønhed.

Egetræer er levende organismer – de lever ikke evigt

Alle må derfor erkende, at gamle ege på et eller andet tidspunkt går i forfald som følge af alder, grenbrud i storm, livstruende svampeangreb, klimaudsving og måske insektangreb. Men da der "aldrig" vil blive fældet en gammel eg i skoven for at give plads og lys til en ny generation - unge egeplanter er meget lyskrævende - tegner egeskovens fremtid på det helt lange sigt sig problematisk. Hvis der opstår lysninger i den gamle skov, opsættes hegn for at skærme selvsåede planter mod kreaturerens bid; og på det store areal i skovens nordside, hvor granerne er fældet, vil de mange egeplanter, der er på vej op, kunne afløse den nuværende egeskov på det hundredårige sigt. Ved en løbende pleje vil man udtynde egene og borthugge birk, kirsebær, røn og ahorn, hvis egenes vækst generes.

Fortidsminder

I den gamle egeskoves sydvesthjørne ligger Egehoved, en 30 m lang forhøjning med plan overflade, omgivet af en lav vold. Dens konturer er let sløret af oprenset sand fra åen. Prøvegravninger har vist, at det er et anlæg fra stenalderen.

Langå Egeskov

omfatter i alt 16 ha ud til Gudenå, hvor den i en stor bue snor sig rundt om Langå by. I 2007 vil arealet blive forøget ved køb af ca. 1 ha umiddelbart nord for skoven.

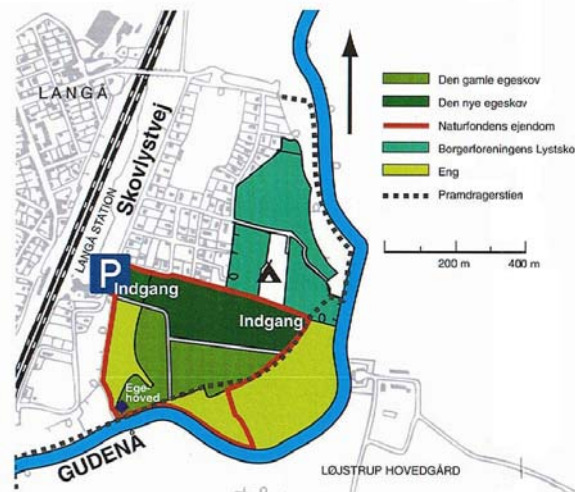
Hele området kan opdeles i tre hovedafsnit, hver med sin egen helt specielle historie og natur. Først og fremmest er der den *200-årige egeskov*, som er skovens fornemste og helt unikke pry. Takket være at skovbunden i snart 200 år har været afgræsset af kreaturer og i dag står næsten uden under-vækster, ser man de gamle ege i al deres maleriske skønhed. Egeskoven er på 6¼ ha og udgør skovens oprindelige del. Nord for, ud mod parcelhuskvarteret, finder man som en stærk kontrast til de gamle ege den *nyanlagte egebevoksning* på ca. 4¼ ha. Og i en stor bue østen om træbevoksningerne danner en bred *engstrækning* på ca. 3½ ha afgrænsningen ud mod Gudenå. Resten af skovens areal udgøres af parkeringsplads, bidekrat og åens forløb.

Skovens stier

Fra P-pladsen for enden af Skovlystvej fører en sti hen over engen til den gamle egeskov, hvor den deler sig. **Til venstre** leder den skovgæsten ind gennem den nyetablerede unge skov i et langt forløb parallelt med skovens nordlige bryn helt frem til den gamle egeskov i skovens nordøsthjørne ved indgangen fra campingpladsen. Her går man til højre, men ret hurtigt fortaber stien sig imellem de store træer og man er i den gamle, åbne skov.

Den nye skov er anlagt med agern fra den gamle egeskov.

Går man **til højre** efter at have passeret stien fra P-pladsen over engen, er man straks inde i den gamle egeskov. Her er der intet markeret stiforløb. Man kan vælge at gå frem mod det åbne engareal midt i skoven eller man kan finde vej mellem egne langs det østlige skovbryn op til skovens nordøsthjørne og derfra følge stien gennem de unge ege i nordsiden tilbage til hovedindgangen.

Skovens historie

Den ældste beskrivelse af skoven er fra markbogen til 1688-matriklen, hvor den indgik i en større skovbræmme, Rimmesbæk Skov, langs Gudenå, og hvor den beskrives som "nogle forvredne ege". Den blev ansat til to svins olden og har altså kun haft få store gamle, oldenbærende bøge og ege. Videnskaberens Selskabs kort fra 1769 angiver kratiskov og ikke højskov, hvor skoven ligger i dag, se illustrationen. I jordfællesskabets dage, før landboreformerne omkring år 1800 ændrede brugsforholdene, har Langåbøndernes kreaturer gået på græs i den fælles græsgang om sommeren. Og vi må forestille os Langå Egeskov som en lysåben skov med få store (ege)træer, megen kreaturgræsning og spredt opvækst af buske som hassel, tjørn og abild. Da arealet tilmed var fladt med næringsfattige, sandede jordbundsforhold, var tilgroning med egentlig skov problematisk.

Kort over Langås omgivelser 1789.

Skovindfredningen 1805

Efter udskiftningen i 1815 og skovindfredningen efter 1805 blev en del af området udlagt til landbrugsjord til bønderne i Langå, men en del - den nuværende gamle del af Langå Egeskov - blev udlagt til fredskov og ændrede langsomt sin kratkarakter og blev til skov med eg, der trods alt kunne trives i området takket være sine dybtgående rødder.

Egeplanterne har i en periode haft fred til at spire frem og dannet grundlag for den nuværende gamle egeskov. Imod fredskovlovens påbud har Langåbønderne fået skovmyndighedernes tilladelse til at fortsætte kreaturgræsningen i den nyindfrevrede skov med det resultat, at vi i dag 200 år efter har et usædvanligt, sjældent og klassisk eksempel på en græsningsskov, som billede på hvorledes store dele af de danske skove så ud før de store reformer ændrede brugsforholdene på landet.

I den således etablerede egeskov har de græssende køer, og måske også heste, i 18- og 1900-årene ødt af fremspiret opvækst af træer og buske under egne. Kun hist og her fik en nyspiret egeplante chance for at nå op over kreaturenes bid. Bøg kunne slet ikke tåle nedbidning. Vi fik en typisk "græsningsskov".

Blandt egne står der dog hist og her få gamle bøge, og nogle få, meget gamle graner vidner endnu om en rødgranplantning fra begyndelsen af 1900-tallet. Kreaturgræsningen har sat sit mar-

kante præg, fordi en ko med forkærlighed æder knopper og nye skud af enhver løvtræplante med det resultat, at kun få arter har overlevet århundreders græsning. Men i egeskoven kan man dog hist og her finde en skovabild, en hasselbusk og grupper med enebær, enkelte hvidtjørn og rødelle samt i lysningerne en del brombær, der alle har undgået dyrenes bid.

Den gamle egeskov

Den gamle skov i Langå er med sine op mod en meter tykke, krumme og lavstammede træer *et særsyn og et unikt eksempel på gammel egeskov i Danmark*. I kommerciel sammenhæng er de enkelte egetræer af meget ringe værdi, dertil er de alt for krumme, alt for knastede og har store mængder af de såkaldte vanris, der ses som tætte samlinger af små ris eller kviste på de nederste dele af stammerne. Dertil kommer, at mange af dem er angrebet af rådsvampe. Men så meget desto større er deres æstetiske og naturmæssige værdi. En gammel eg er vært for et utal af insekter og smådyr, mosser og laver, der i de forstligt drevne skove har trange kår. Årringstællinger fortæller os, at egne stammer fra årene kort efter 1800 med enkelte individer fra 1700-årene.

Flere aggressive svampe truer de gamle ege alvorligt, her svovlgul poresvamp.